

ISSUES ON THE (IM)POSSIBLE VII

30. – 31. máj, 2019, Bratislava, Slovensko

Každoročné konanie medzinárodnej konferencie Issues On The (Im)Possible v réžii tímu z oddelenia analytickej filozofie Filozofického ústavu Slovenskej akadémie vied v zložení Martin Vacek, Daniela Glavaničová, Miloš Kosterec a v spolupráci s Katedrou logiky a metodológie vied Univerzity Komenského v Bratislave môžeme bez váhania nazvať tradíciou. Rok 2019 nebol výnimkou a 30. až 31. mája sa uskutočnil ďalší, v poradí už siedmy ročník tohto medzinárodného filozofického podujatia. Aktuálny ročník Issues prekonal predchádzajúce vo viacerých ohľadoch. Tak napríklad tento rok sa počet rečníkov vyšplhal bežne na päťdesiat (čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast asi o 70 %). Nabitý dvojdnový program nezdobili tradične „iba“ dve mená prominentných filozofov a kľúčových rečníkov konferencie, ale päť: Jan Broersen (University of Utrecht, The Netherlands), Gregory Currie (University of York, UK), Peter van Inwagen (University of Notre Dame, USA), Peter Lamarque (University of York, UK) a v neposlednom rade Scott Shalkowski (University of Leeds, UK). Predposledný ročník Issues On The (Im)Possible sa rozrástol o panel s názvom Truth In Time and Open Future. Myšlienka zavedenia úzkoprofilovo tematicky vymedzených panelov sa ujala a siedmy ročník Issues mal okrem hlavnej sekcie a Truth In Time and Open Future II aj panely pôvodne samostatných podujatí Current Trends in Deontic Logic II a Semantics of Fictional Discourse II.

Konferenciu úvodným slovom otvoril v mene Filozofického ústavu SAV a Slovenského filozofického združenia pri SAV organizátor Martin Vacek. Ako prvý z kľúčových rečníkov prehovoril Peter van Inwagen. Vo svojom príspevku sa venoval modálnej ontológii a sémantike. Po ňom si účastníci v prvom dni konferencie vypočuli ďalšieho významného rečníka Gregory Currieho, ktorý hovoril o estetických vlastnostiach a obhajoval myšlienku, že estetické vlastnosti sú súbormi neestetických vlastností a v tomto zmysle na nich supervenujú. Druhý deň konferencie prednášal filozof Peter Lamarque o ne-možných obrázkoch, pričom medzi nimi rozlíšil dva druhy – tie, ktoré zobrazujú predstaviteľné, ale *kombinatoricky* nemožné objekty, a na druhej strane tie, ktoré sa schopnosti predstavivosti vzpierajú – obrázky znázorňujúce *formálne* nemožné objekty. V súvislosti s druhou kategóriou sa Lamarque pri komentovaní vybraných obrázkov nemožných objektov venoval estetickým a umeleckým účinkom nástrojov, ktoré v nich autori použili a ktoré môžu byť nápomocné pri pokuse predstaviť si nemožné. Jan Broersen oboznámil odborné publikum so súčasným

stavom a problémami, s ktorými sa potýka pri svojej práci o pripisovaní zodpovednosti aktérom za dôsledky uskutočneného konania v indeterministických rámcoch. Broersen v podstatnej miere vychádza z práce filozofov Nueala Belnapa, Michaela Perloffa a Minga Xu.¹ Za nové môžeme pokladať jeho rozlíšenie troch základných módov kauzálnej zodpovednosti s cieľom dosiahnuť takú analýzu, ktorá by bola priamo aplikovateľná na aktuálne problémy, akým je napríklad otázka morálnej zodpovednosti v prípade autonómnych áut alebo zbraní. Prvým módom je zodpovednosť aktéra za spustenie kauzálneho reťazca, ktorý vedie k nejakému výstupu. Druhým je zodpovednosť za nekonanie aktéra, ktorý mal možnosť zabrániť nejakému výstupu, ale nevyužil ju. A tretím je zodpovednosť aktéra za to, že dovolil inému aktérovi začať kauzálny reťazec, ktorý viedol k nejakému výstupu.

Ako piaty kľúčový rečník vystúpil Scott Shalkowsky, ktorý sa kriticky vyjadril o metóde, akou metafyzici nezriedka obhajujú pravdivosť svojich teórií. Táto metóda je založená na obhajobe pravdivosti teórie na základe jej vlastností, akými sú napríklad jednoduchosť, elegancia, explanačná sila, konzistencia a pod. Podľa Shalkowského pri použití tejto metódy metafyzici ohrozujú svoje poslanie, pretože vlastnosti teórie, akokoľvek sú príťažlivé, nemusia s jej pravdivosťou súvisieť.

Séria Issues on The (Im)Possible si postupne vytvorila relatívne pevné jadro svojich stálych účastníkov a rečníkov. Jej potenciál tkvie okrem iného v tom, že napriek úzkemu tematickému zameraniu, ktoré oslovuje len vybrané publikum záujemcov o určitý druh filozofovania, samo toto tematické zameranie na modálne problémy v oblasti analytickej filozofie je v istom zmysle nešpecifické. Organizátori túto tematickú otvorenosť konferencie začali využívať zavádzaním užšie vymedzených panelov, čo prispieva k hĺbke diskusií o vybraných modálnych problémoch a profil konferencie tým tiež nadobúda v čase dynamický charakter, ktorý láka nových odborníkov. Siedma generácia Issues nastavila latku vysoko a my sa už tešíme, čo nové prinesie ôsmy ročník.

Tomáš Kollárik

¹ Belnap, N., Perloff, M., Xu, M. (2001). *Facing the Future: Agents and Choices in Our Indeterminist World*. Oxford University Press on Demand.